

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

RAZRED 72 (5)

IZDAN 1 SEPTEMBRA 1940

PATENTNI SPIS ŠT. 15892

Akciová společnost dříve Škodovy závody v Plzni, Praha, in Ing. Pantoflíček Bohdan,
Plzeň - Lochotín, Česko - moravský protektorát.

Brezdimna artilerijska karteča.

Prijava z dne 25. julija 1938.

Valja od 1. septembra 1939.

Naznačena prvenstvena pravica z dne 17. avgusta 1937 (Č. S. R.).

Skoro vse obstoječe artilerijske karteče posedujejo nedostatek, da pri izstrelitvi razvijajo znatno množino dima, kar onemogoča merjenje in hitro streljanje ter sploh otežkoča streljanje in ga napravi netočnega. Ta nedostatek se ni mogel preprečiti niti z uporabo kakršnihkoli mas, katere izpolnjujejo prostor med kroglami, dočim je bilo v slučaju, kjer se take mase sploh niso uporabljale, razvijanje dima ne le manjše, marveč nasprotno še celo večje.

Glavni vzrok teh nedostatkov je v tem, da je pri kartečah potrebno uporabljati razmeroma tenak plašč oz. telo izstrelka, v katerem so nameščene krogle, v svrhu, da se karteča takoj, čim zapusti ustje topovske cevi, razdeli in postanejo krogle proste. Tenak omot ima za posledico, da se že med gibanjem v topovski cevi predrgne, tako da pridejo krogle v direktni dotik s stenami topovske cevi, ob katerih se odrgnejo, pri čemer se vsled zgorenja odtrganih ostankov svinca tvori bel, gost in strupen dim, ki onemogoča merjenje in nadleguje strežno osobje.

Ta bistveni nedostatek se v smislu izuma odstrani s tem, da se omot dimenzionira zadosti močno ali da se s podolžnimi vložki v taki meri ojači, da se prepreči tudi najmanjše predrgnjenje, pri čemer je trdnost plašča taka, da se ta enota vsled centrifugalne sile popolnoma razdeli neposredno za tem, ko zapusti topovsko cev. V slučaju, da je plašč močnejše dimenzioniran, je na več mestih opremljen s podolžnimi utori oz. zarezi, katere po izstrelitvi zopet zasigurajo trenutno razdelitev

plašča pri teh oslabljenih mestih. Dotik vsebine izstrelka s pogonskimi plini se prepreči z razporedbo elastičnega tesnilnega dna, katero zapira vložke in vsebino karteče napram nabojnemu prostoru.

Nekateri izvedbeni primeri glasom sl. 1 do 7 popolnoma pojasnjujejo bistvo izuma.

Iz sl. 1, katera predstavlja prečni presek skozi stročnico, je razvidno, da je omot 1 izveden razmeroma močno tako, da je onemogočeno vsakršno predrgnjenje, pri čemer je za pravilno, trenutno razdelitev omota, čim zapusti topovsko cev, poskrbljeno s tremi zarezi 2, 3, 4, katerih pa more biti seveda tudi več ali manj. Pri tem se pričenja ojačitev plašča šele iznad dna.

Omot glasom sl. 2 je izdelan iz večih delov oz. segmentov 5, 6, 7, ko so medseboj pri mestih 8, 9, 10 zvezani z mehkim spajkanjem ali točkastim varjenjem in pod.

V nasprotju s tem je v primeru glasom sl. 3 izvedena veza posameznih segmentov v celoto s pomočjo zakovičenja z veliko razdelbo, in to pri mestih 8, 9, 10.

Omot more biti izdelan tudi potom zavijanja iz enega komada (glej sl. 4), pri čemer sta oba konca komada v enem vzdolžnem šivu medseboj zakovičena z zakovicami 11 z veliko razdelbo.

Razporedba omota z relativno tankimi stenami in z izolirajočimi vložki 14, 15, 17 iz trdega papirja ali železa je predložena v sl. 5, pri čemer vložki potekajo iznad dna karteče.

Kakor je razvidno, preprečujejo vse te razporedbe direktni dotik vsebine omota

karteče, in sicer krogel kakor tudi med njimi nahajajoče se mase, s stenami topovske cevi in s tem tudi tvoritev dima in segrevanje topovske cevi.

Podolžni presek glasom sl. 6 predočuje celokupno razporedbo karteče glasom izuma, t. j. omot 1 z vložki 14, 15, 17 in vprešanimi vodilnimi obroči 19, kakor tudi razporedbo tesnilnega, elastičnega dna 21, kateri je v podrobnostih pokazan v sl. 7. Dno je sestavljeno iz tesnilnih kolotov 22, kateri so vsled tlaka pogonskih plinov in vsled učinkovanja pospešujočih sil na vsebino karteče raztegnejo in kateri so izžtancani n. pr. iz lepenke, namočene v mast, nadalje iz ojačevalnih nosilnih kolotov 23, ki so izžtancani iz pločevine in posedujejo manjši premer 25 od premera 26 tesnilnih kolotov. Posamezni koloti so nadalje medseboj združeni z nekoliko zakovicami 27. Dno prepreča vsled raztezanja elastičnih kolotov 22 vsak dotik pogonskih plinov z vsebino karteče in s tem tudi zgorenje vsebine karteče.

Iz predloženih izvedbenih primerov je razvidno, da se pri karteči glasom izuma brezpogojno prepreči nastajanje odtrganega svinca in zgorenje tega svinca, tako da se pri uporabi karteče glasom izuma vrši streljanje brez najmanjših težav in ob popolnem viziranju na cilj.

Patentni zahtevi:

1. Brezdimna artilerijska karteča, označena s tem, da je omot (1) karteče izveden tako močno oz. da se z izolirajočimi vložki (14, 15, 17) ojači v taki meri, da se pri izstrelitvi prepreči dotik vsebine omota s stenami topovske cevi, pri čemer se trdnost omota oz. pripadajočih izolirajočih vložkov ali ojačitev voli tako, da se plašč ali vložki vsled centrifugalne sile brezhibno razdelijo, čim zapustijo topovsko cev.

2. Karteča po zahtevu 1., označena s tem, da je omot (1) karteče zaprt po tesnilnem dnu (21) katero zapira vsebino karteče in preprečuje dotik pogonskih plinov z vsebino omota karteče.

3. Karteča po zahtevih 1. in 2., označena s tem, da je omot (1) karteče, ki je izdelan iz pločevine ali drugega materiala, na več mestih po dolžini oslavljen (zareze 2, 3, 4 v sl. 1).

4. Karteča po zahtevih 1. do 3., označena s tem, da omot (1) karteče obstoja iz večih delov oz. segmentov (5, 6, 7), ki so medseboj v podolžnih stikih (8, 9, 10) zvezani s spajkanjem, točkastimi varilnimi šivi, zakovicami ali pod. (sl. 2, 3).

5. Karteča po zahtevih 1. do 4., označena s tem, da je tankostenski omot (13) karteče ojačen z več podolžnimi vložki (14, 15, 17) segmentnega preseka, kateri so prosto vtaknjeni v notranjost omota (sl. 5).

6. Karteča po zahtevih 1. do 5., označena s tem, da je omot karteče izdelan iz pločevine ali iz drugega materiala potom zvižanja in da je na dotikalnih mestih rahlo zvezan (sl. 4).

7. Karteča po zahtevih 1. do 6., označena s tem, da je dno (21) karteče izobličeno kot elastičen ali plastičen tesnilni vložek, kateri se vsled pospešujočih sil, ki delujejo na vsebino karteče, raztegne.

8. Karteča po zahtevih 1. do 7., označena s tem, da je dno (21) karteče izdelano iz posameznih, menjajočih se kolotov (22, 23), ki so po eni strani izdelani iz pločevine in po drugi strani iz v danem primeru impregniranega papirja, pri čemer so vsi koloti (22, 23) razporejeni drug nad drugim koncentrično in so medseboj zvezani na poljuben znan način, n. pr. z zakovicami (27) in pod. (sl. 6, 7).

9. Karteča po zahtevih 1. do 8., označena s tem, da posedujejo papirnati koloti (22) dna večji premer (26) kot pločevinasti koloti (23) (sl. 7).

10. Karteča po zahtevih 1. do 9., označena s tem, da so odgovarjajoče segmentne podolžne ojačitve, izolirni vložki in pod. (14, 15, 17), ki so vstavljene v omot (1) karteče, razporejene šele iznad tesnilnega dna (21).

11. Karteča po zahtevih 1. do 10., označena s tem, da je vodilni obroč oz. rob (19) izdelan z izprešanjem iz stene omota (1).

